

KHN en SENA staan tegenover elkaar

De weg kwijt in auteursrechten

Het is hommeles in auteursrechtenland, zegt MKB Nederland in een recent onderzoek. Ondernemers worden gek van spookfacturen, onduidelijke tarieven en het aantal organisaties waaraan ze geld moeten afdragen. Horeca Entree zet een aantal zaken op een rij.

Veel cafés en restaurants hebben een geluidsinstallatie om hun gasten van muziek te voorzien, zoals een radio, cd-speler, (digitale) jukebox of een cassette recorder. Het publiekelijk laten horen van muziek, ofwel openbaar maken, mag alleen met toestemming (lees 'betaling') van de auteurs, de tekstdichter en componist en tegen betaling aan de uitvoerende artiesten en de platenmaatschappijen. Er bestaat volgens MKB Nederland en Koninklijk Horeca Nederland (KHN) echter een wildgroei aan organisaties die zich bezighouden met het innen van auteursrechten daar waar het gaat om beeld, geschrift en muziek. Bovendien worden ondernemers vaak geconfronteerd met onduidelijke tarieven, zo zeggen deze partijen.

Theorie

In Nederland regelt Buma/Stemra exclusief de toestemming voor (inter)nationale auteurs, tekstdichters en componisten als het gaat om muziekrechten. Dat is makkelijk, zo hoeft een ondernemer niet aan iedere auteur apart toestemming te vragen. Buma geeft deze toestemming vrijwel altijd. De ondernemer moet in ruil daarvoor echter wel betalen aan Buma. Ook degenen die de muziek uitvoeren, zoals de zangers, een eventueel orkest en de platenmaatschappij die gezorgd heeft dat de muziek opgenomen is, hebben recht op een bepaalde vergoeding voor gebruik van hun werk. Ook hier

Jeu Claes: "Ondernemers zien door de bomen het bos niet meer"

hoeft een ondernemer niet persoonlijk toestemming aan alle uitvoerenden en platenmaatschappijen te vragen, zo blijkt. SENA, Stichting ter Exploitatie van Naburige Rechten, is namelijk door de wet aangewezen om de hoogte van de door een ondernemer te betalen ver-

(voor het doorgeven van tv-beelden in kroegen en hotelkamers).

Praktijk

Tot zover lijkt alles helder. Maar dan de praktijk... Neem bijvoorbeeld een hotelkamer: Bij een hotel staan de volgende organisaties voor betaling op de stoep: Buma, SENA, Videma, de kabelmaatschappij, CNN, BBC World, en Stichting Reprorecht. "Bij ondernemers gaat het spoken in het hoofd, ze zien door de bomen het bos niet meer", zegt Jeu Claes, directeur van Koninklijk Horeca Nederland. Claes pleit ervoor het aantal organisaties dat zich met het innen van auteursrechten bezighoudt terug te dringen. Want dat zijn er nogal wat. Ondernemers hebben te maken met wel dertig organisaties die claimen de rechten op uiteenlopende

'Onduidelijke tarieven zijn bron van ergernis'

goeding vast te stellen, deze te innen en daarna uit te keren aan de rechthebbende. Voor het vertonen van beeldmateriaal zoals televisieprogramma's, videoclippen en films, verlangt Stichting Videma betalingen van ondernemers

rsrechtenland

zaken te hebben. Dat is voor een groot deel te wijten aan het bestaan van zogenaamde verdeelorganisaties. Deze organisaties werken samen met de vijf door Justitie aangewezen collectieve beheersorganisaties: Buma, Leenrecht, Reprorecht, ThuisKopie en SENA. Zij betalen die gelden uit aan verdeelorganisaties, die op hun beurt uitkeren aan rechthebbenden. Dat lijkt helder, ware het niet dat ook verdeelorganisaties rechtstreeks kunnen incasseren bij betalingsplichtigen en ook collectieve beheersorganisaties direct kunnen uitkeren aan rechthebbenden. Er ontstaat zo een verwarrend netwerk. Echt veel is er tot nu toe nog niet tegen te doen, zegt Claes. "Iedereen kan vandaag nog een verdeelorganisatie beginnen. Als ik morgen een café binnenstap en zeg dat de ondernemer mij moet betalen omdat hij anders morgen wordt afgesloten, dan is er een kans dat hij dat zal doen. Puur omdat hij geen idee heeft met welke organisatie hij te maken heeft of onder welke titel die organisatie opereert. Ondernemers worden bovendien vaak dubbel gepakt omdat voor dezelfde rechten soms verschillende organisaties langskomen die geld willen zien."

Behalve het aantal organisaties, is ook de veelheid aan facturen een probleem. "Het aantal facturen is hoog, maar soms zijn de bedragen zo laag dat je er als ondernemer verlies op lijdt vanwege de tijd en administratieve handelingen die je moet verrichten. Dan hebben we het nog niet over de kosten van de auteursrechtenorganisaties, die kunnen oplopen tot zelfs een kwart van de factuur." "Voor ons is het een volstrekt helder verhaal", zegt Chris Marée, manager openbaar gebruik van SENA. "Je hebt van oudsher drie delen in auteursrecht als het gaat om muziek: een deel voor de componist/tekstschrijver, een deel voor de uitvoerende artiest en een deel voor de producent. Buma/Stemra regelt de vergoeding voor de componist/tekstschrijver, en SENA doet dat voor de

producent en artiest als het gaat om het tweede gebruik. Wanneer mechanische muziek in openbare ruimtes ten gehore wordt gebracht dus, zoals bijvoorbeeld in cafés en restaurants."

Conflict

SENA is momenteel met KHN in een conflict verwickeld over de inning van auteursrechten wat betreft muziek. Claes: "Wij hebben in 2004 met SENA een lumpsum-regeling afgesproken om de afdracht van de SENA-muziekrechten sterk te vereenvoudigen. KHN betaalt jaarlijks een vast bedrag aan SENA op basis van een aantal deelnemers. Dat bedrag neemt jaarlijks toe. Vooraf maakten wij samen een inschatting over het aantal deelnemers en dat hebben we contractueel vastgelegd. Bij minder deelnemers ligt het financiële risico bij KHN."

'Het aantal betrokken organisaties moet omlaag'

Maar wat blijkt nu? De regeling trekt erg veel ondernemers, omdat die bijna de helft minder aan SENA-gelden kwijt zijn. Om een voorbeeld te geven: een gemiddeld restaurant is via de regeling met Koninklijk Horeca Nederland tweehonderd euro kwijt aan SENA-gelden. Zou men rechtstreeks aan SENA betalen, dan bedraagt die som 581 euro en vijftien cent. KHN heeft door de grotere hoeveelheid deelnemers dus geld over. "Dat geld is voor de vereniging en gaat terug naar de leden", zegt Claes. "Niet voor SENA. Zij zeggen inkomsten mis te lopen die voor de artiesten bedoeld is. Het lijkt erop dat SENA op een andere manier aan in-

komsten probeert te komen vanwege de stagnerende verkoop van cd's. Dat is niet netjes", zegt Claes. SENA heeft de regeling voor 2008 opgezegd. KHN dreigde met een kort geding wanneer SENA niet op zou houden met haar 'lasterpraat'. De brancheorganisatie vindt dat SENA zich flexibeler moet opstellen en gesprekken voor een nieuwe regeling moet beginnen. "We geven ze daarvoor ruim de tijd."

Marée wil niets kwijt over de onenigheid van SENA met KHN over de overeenkomst om de afdrachten van de SENA-rechten te vereenvoudigen. "Daar doe ik op dit moment geen mededelingen over."

Oplossing

Hoe moet de transparantie in de inning van auteursrechten nu worden verbeterd? Claes: "Wij willen in de eerste plaats het aantal betrokken organisaties terugdringen. Ik zie daarbij vooral een taak voor de overheid. Wat ons betreft hoeft een ondernemer alleen te betalen als de overheid toezicht houdt. We zijn niet tegen het betalen van auteursrechten, maar vinden dat de lasten voor het innen moeten worden teruggedrongen en dat het geld dat niet aan rechthebbende wordt betaald, terecht moet komen bij de ondernemers. Er moet een vorm van inning komen die minder administratieve lasten met zich meebrengt, zowel voor de ondernemers als voor de auteursrechtenorganisaties. Wat nog meer moet veranderen is de kromme regeling waarin ondernemers niet de rechten direct aan optredende artiesten, tegelijkertijd met hun gage, kunnen betalen, maar dit als aparte betaling via de auteursrechtenorganisatie moeten doen. De horeca moet hierdoor in feite optreden als incassobureau! Verander dit in een rechtstreekse betaling aan de optredende artiesten, die het vervolgens onderling met hun eigen auteursrechtenclub kunnen afrekenen."